

utilitate accedere et consideratores fieri eorum qui conveniebant prope exire loco: et ut sepulture testes essent et inimici custodientes sepulchrum: et ut falsus ostenderetur is qui de furto sermo. **BE.** Mystice autem ioseph interpretatur apertus pro acceptioe boni operis: ad quod monemur ut corpus domini digne percipere mereamur. **THE.** Tunc est quodammodo christus apud avaros mortificatus in pauperum famem patiente. Et sic ioseph et tege christi nuditate: non semel sed in tuo tumulo spirituali considerando recode et coopari misce myrrham et aloem amaricantia considerando vocem illam: Ite maledicti in ignem eternum quia nihil amarius estimo. **CA. XX.**

Una autem sabbati maria magdalene venit mane cum adhuc tenebre essent ad monumentum: et vidit lapidem revolutum a monumento. **Cucurrit ergo et venit ad simonem petrum et alium discipulum quem amabat iesus. et dicit illis: Tulerunt domini de monumento: et nescimus ubi posuerunt eum. Exist ergo petrus et ille alius discipulus: et venerunt ad monumentum. Currebant autem duo similes: et ille alius discipulus precurrebat citius petro: et venit primus ad monumentum. Et cum se inclinasset vidit posita linteamina: non tamen introiit. Venit ergo simon petrus sequens eum: et introiit in monumentum. Et vidit linteamina posita et sudarium quod fuerat super caput eius non cum linteaminibus positum: sed separatim involutum in unum locum. Tunc ergo introiit et ille discipulus qui venerat primus ad monumentum: et vidit et credit. Nondum enim sciebant scripturam: quia oportuit eum a mortuis resurgere.**

CHR. Quia ita transierat sabbatum: quo impediebat a lege non potuit maria magdalene descendere: sed venit pseudo dilectulo consolatione quadam a loco sepulture invenire volens. unde dicit: Una autem sabbati maria magdalene venit mane cum adhuc tenebre essent ad monumentum. **AV.** de eo. eua. Venit quidem maria magdalene: sine dubio ceteris mulieribus quod o homo ministraverat plurimum dilectione serventior: ut in imitatio iohannes sola commemoraretur: tacitis eis quod illa fuerat sicut alij testatur. **AV.** sup iohannem. Una autem sabbati est: quae ita dicitur: o homo ppter domini resurrectionem mos christianum appellat: quae matheus primam sabbati nominavit. **BE.** Dicitur: Una sabbati. hoc est altera sine prima die post sabbatum. **THE.** Vel aliter: hebdomade dies iudei sabbatum nominabat: una autem ex sabbatis diebus prima futuri autem seculi exemplar est hec dies: quoniam futuri seculi una dies est nequaquam nocte interpollata. Deus enim ibi sol est: qui nunquam occidit. In hac igitur die dominus resurrexit incorruptibilitate corporis assumens sicut nos in futuro seculo incorruptioe iduemur.

AV. de eo. eua. Quod autem marcus dicit: Valde mane oriente solis: non spugnat ei quod hodie. Cum adhuc tenebre essent. die quod per surgere aliquid reliquit tenebrarum: tantomagis extenuat: quod tomagis oris lux. Nec sic accipiendum est quod ait marcus: Valde mane orto solis: itaque sol ipse ita videret super terram: sed potius sicut dicere solem: eis quibus volumus significare tempus perit: aliquid faciendum: orto solis die. id est de primo adveniente in has partes. **GRE.** iho. Congruum autem dicitur: Cum adhuc tenebre essent. Maria enim auctoritate omnium quae carne viderat: mortuum querebat in monumento. et quia hunc in fine invenit: furatum creditur. Adhuc ergo erat tenebre cum venit ad monumentum. Sequitur et vidit lapidem revolutum a monumento. **AV.** de eo. eua. Ita ergo factum erat quod solus matheus commemorat de terre motum et lapide revolutum ceteris: quod custodibus. **CHR.** Surrexit quidem dominus lapide et signaculis sepulchro intace: ubi quod oportebat et alios certificari agitur monum

tum post resurrectionem: et ita creditur quod factum est. hoc denique et maria movit. videtur enim lapidem sublatum non intravit neque prosperit: sed ad discipulos ex multo amore cum velocitate cucurrit. Nondum autem de resurrectione noverat aliquid manifestum: sed putabat translationem corporis esse factam. **GLO.** Et sic cucurrit nunciare discipulis: ut aut secum quererent: aut secum dolerent. Et hoc est quod sequitur. Cucurrit ergo: et venit ad simonem petrum et ad alium discipulum quem diligebat iesus. **AVG.** Ita se commemorare solet quod cum diligebat iesus qui vitiis oes. sed ipsum pro ceteris et familiarius diligebat: Sequitur: Et dixit eis: Tulerunt dominum meum et nescio ubi posuerunt eum. **GRE.** iho. mo. hoc autem dicitur totum pro parte insinuat: solum quod per corpus domini quaesitura venerat: et quasi totum dominum sublatum deplorat. **AV.** Nonnulli autem codices greci et habent: Tulerunt dominum meum quod videri dictum potest pro pensiore charitatis vel famularum effectu. Sed hoc in pluribus codicibus quos in promptu non habemus. Discipulum autem quem diligebat iesus seipsum dicit. nam quippe ita commemorare solet quod cum diligebat iesus qui vitiis oes sed ipsum pro ceteris et familiarius diligebat. **CHR.** Evangelista vero non privavit mulierem hac laude: nec verendum existimavit quod ab ea prius addisceret. Audientes ergo illi cum multo studio monumentum insinuat. **GRE.** Illi autem pro ceteris cucurrerunt: qui pro ceteris amaverunt: vix petrus et iohannes. unde sequitur: Exist ergo petrus et ille alius discipulus: et venerunt ad monumentum. **THE.** Sed si quia quos astantibus custodibus venerunt ad monumentum. Rudis quod: quoniam postquam dominus resurrexit et una cum terra motu affuit angelus in sepulchro: recesserunt custodes amicum antea phariseis. **AV.** Cum autem ita dixisset. venerunt ad monumentum: regressus est ut narret quomodo venerunt atque ait. Currebant autem duo simul. ille alius discipulus precurrebat citius petro et venit prior ad monumentum. ubi ostendit quod ipse prior venerit sed tanquam de alio cuncta narrat. **CHR.** Denique autem considerat linteamina posita. unde sequitur: Et cum se inclinasset vidit posita linteamina: nihil tamen ipse per se scrutatus est: sed desistit. et hoc quod subdit: Nondum tamen introiit. Petrus vero ut servidus iherosolensis: universa inspicere diligenter et apostolus vidit. unde sequitur: Venit ergo simon petrus sequens eum. et itro. i. mo. et vidit linteamina. et sudarium. et ca. et non cum linteamina. sed separatim involutum in unum locum. quod erat resurrectiois signum. Neque enim si quidem eum transulisset: corpus eius non dasset: neque si furati essent: huius rei fuisset solliciti ut leuaret sudarium et involueret: et poneret in unum locum seorsum alii theaminibus: sed simpliciter se habebat suscepisset corpus. ita et iohannes premiserat quoniam sepulchrum est cum myrrha quod glutinat corpori linteamina: ut non decipiaris ab his quod dicitur cum furto sublatum esse. Non enim ita insensat est quod furaretur: ut circa se super sua non studium posuerat. Post petrum autem et iohannes introiit. unde sequitur: Tunc ergo itro. et ille discipulus qui venerat. admo. et vidit et credidit. **AV.** Nonnulli putant hoc iohannem credidisse quod iesus surrexerit: sed quod sequitur hoc non indicat. vidit ergo mare monumentum et credidit quod dixerat mulier. nam sequitur: Nondum enim sciebant scripturam. quod oportuit eum a mortuis resurgere. Non ergo cum creditur resurrexisse: quae nesciebat oportere resurgere. quoniam autem ab ipso domino audiebat quoniam apostolus diceret: consuetudine tamen audienti ab illo pabolas non intelligebat: et aliquid aliud eum significare credebant. **GRE.** iho. hec autem ita subtilis euangeliste descriptio a mysterijs vacat credenda non est: pro iohannem iuniorem synagoga: pro senioribus vero petrum ecclesia gentium designat: quod et si ad dei cultum prior est synagoga quam ecclesia gentium. ad usum tamen seculi prior est multitudo gentium quam synagoga. Cucurrerunt autem sit quod ab omni sui tempore usque ad occasum per totam viam: et si non pariter cum seculo gentilitas cum synagoga decurrit: venit synagoga prior ad monumentum sed minime intravit: quia legis quod de mandata precepit prophetias de incarnatione ac passionis dominica audivit: sed credere in mortuum noluit. Venit autem simon petrus et introiit in monumentum: quia secuta posterior ecclesia gentium christum iesum et cognovit carne mortuum et viventem credidit deum. Sudarium autem capitis domini cum linteaminibus non invenitur quia caput christi deus et divinitatis incomprehensibilia sacramenta ab infirmitatis nostre cognitio

ne disiuncta sunt: eiusque potentia creature transcendit naturam. Non solum autem separatim sed inuolunt inueniri dicitur: quia linthei quo inuoluitur: nec initium nec finis aspicitur. Celitus autem diuinitatis nec recipit esse nec desinit. Bene autem additur in vno loco: quia in scissura mentium deus non est: nulliusque gratia habere meretur qui se ab inuicem per sectarum scandala non diuidit. Sed quia soler per sudarium laborantium sudor detergit: potest et sudarium nomine intelligi labor dei. Sudarium ergo quod super caput eius fuerat: seorsum inuenit: quia ipsa redemptoris nostri passio longe a nostra passione disiuncta est quam ipse sine culpa prulit quod nos cum culpa toleramus. Ipse sponte morti succubere voluit: ad quam nos venimus inuit. Postquam autem intravit petrus: ingressus est et iohannes: quia in fine mundi ad redemptoris fidei et iudea colligetur. **THEO.** Uel aliter: intelligit petrus actum et promptum: Ioannem vero contemplatum: et docilem erga rerum diuinarum habuisse pietatem. plerumque autem prouenit contemplationis notitia et docilitate sed actiuus instantia feruoris et sedulitate precedit illius acumen: et prius inspicit diuinum mysterium.

ABierunt ergo iterum discipuli ad semetipsos. Maria autem stabat ad monumentum foris plorans. dum ergo sciret inclinavit se et prospexit in monumentum. Et vidit duos angelos in albis sedentes: unum ad caput: et unum ad pedes ubi positum erat corpus iesu. Dicunt ei illi: Mulier quid ploras? Dicit eis: Quia tulerunt dominum meum: et nescio ubi posuerunt eum. Hec cum dixisset conuersa est retrosum: et vidit iesum stantem et non sciebat quia iesus est. Dicit ei iesus: Mulier: quid ploras? Que queris? Illa existimans quia hozmulus esset: Dicit ei: Domine si tu sustulisti eum dicito mihi ubi posuisti eum: et ego eum tollam. Dicit ei iesus: Maria. Conuersa illa dicit ei: Rabboni: quod dicitur magister. Dicit ei iesus: Noli me tangere. Nondum enim ascendi ad patrem meum. Va de autem ad fratres meos et dic eis: Ascendo ad patrem meum et patrem vestrum: deum meum et deum vestrum. Venit maria magdalene annuncians discipulis quia viderat dominum et hec dixit mihi.

GRE. in hoc. Maria autem magdalene que fuerat in ciuitate peccatrix amando veritatem lauerat lachrymis maculas criminis: cuius mentem magna vis amoris accenderat: que a monumento domini et discipulis recederet non recedebat. Dicitur enim: Abierunt ergo iterum discipuli ad semetipsos. **AV.** ubi habitabat: et vnde ad monumentum cucurrerant. Viris autem redeuntibus infirmioris sexus in eodem loco fortior figebat affectus. vnde sequitur: Maria autem stabat ad monumentum foris plorans. **AV.** de con. euā. i. ante illud facit sepulchri locum: sed tamen intra illud spatium quo iam ingressa fuerant: hoz quippe illic erat. **CHR.** Ne mireris autem quod maria amare flebat ad sepulchrum: petrus vero nihil tale passus est. eo passibile. n. est muliebri genitum et natura flebile. **AV.** Oculi igitur domini quesierat: et non inuenit lachrymis vacabat: amplius dolens quod fuerat ablatus de monumento quam quod fuerat occisus ligno: quam magis tanti cuius vita subtrahita fuerat nec memoria remanebat. **AV.** de con. euā. Uiderat autem cum aliis mulieribus angelum sedentem ad dextris super lapidem reuolutum a monumento: ad cuius verba cum fletet: perspexit monumentum. **CHRY.** Magnū. n. ad mitigationem est monumentum apparere videri: et ut plus requiesceret: et inclinaret se et volente locum videre ubi iacuit corpus. vnde sequitur: Dux ergo fletet inclinavit se et prospexit in monumentum. **GRE.** Amant. n. semel aspexisse non sufficit: quia vis amoris intentione multiplicat inquisitionis. **AV.** Nisi enim dolebat

nec suis nec discipulorum oculis facile putabat esse credendum: an potius diuino instinctu in animo eius effectum est ut prospiceret. **GRE.** Quasi enim corpus et minime inuenit persequeretur ut quereret: vnde et contigit ut inueniret actusque est ut desideria dilatata crescerent: et crescentia caperent quod inuenissent. Sancta. n. desideria dilatatione crescunt. Si autem dilatatione deficiunt: desideria non fuerunt. Ita itaque que sic amant: que se ad monumentum quod prospexerat iterum inclinant: videamus quo fructu vis amoris in ea igeminat opus inquisitionis. Sequitur enim: Et viderat duos angelos. in al. seden. vnum ad ca. et vnum ad pe. ubi positum fuerat corpus eius.

CHRY. Quia enim non erat excelsa mulieris mens ut ex sudariis perciperet resurrectionem: angelos videt in leuto habitu: ut et ipsa a passione mitigetur. **AV.** Quid est autem quod vnus ad caput et alter ad pedes sedebat: an quia qui grece angeli dicuntur: latine sunt nunciij. Isto modo christi euangelium velut a capite versus ad pedes: ab initio versus in finem signabant esse nuntiandum. **GVE.** Uel ad caput sedet angelus cum per apostolos predicatur: quia in principio erat verbum. et quasi a pedes sedet cum dicitur. Verbum caro factum est. Possumus et per duos angelos duo testamenta agnoscere: que dum pari sensu incarnatum et mortuum ac resurrexisse dominum nuntiant: quasi testamentum prius ad caput et testamentum posterius ad pedes sedet. **CHRY.** Angeli autem apparentes nihil de resurrectione dicunt: sed paulatim in eum quod de resurrectione intrant sermonem. Quia. n. mulier ultra consuetudinem preclarum habitum viderat: ne turbetur audiuit compassionis vocem. vnde sequitur: Dicit ei illi: mulier quid ploras? Angeli lachrymas prohibebant: et futurum quodammodo gaudium nuntiabant. Ita enim dixerunt: Quid ploras? ac si dicerent: plorare noli. **GRE.** Ipsa. n. sacra eloquia que in nos lachrymas amoris excitant: eisdem lachrymas consolantur dum nobis redemptoris nostri specie repraesentant. **AV.** At illa eos putat interrogasse necessitates causas prodit lachrymarum. vnde sequitur: Dicit eis: quia tulerunt dominum meum. Dominum suum vocat dominum sui corporis exanime: a toto parte significans: sicut oves confitemur iesu christum filium dei sepultum: cum sola eius sepulta sit caro. Sequitur: Et nescio ubi posuerunt eum. Hec erat causa maioris doloris: quia nesciebat quo iret ad consolandum dolorem. **CHRY.** Nondum autem de resurrectione aliquid nouerat: sed adhuc translationem imaginabatur. **AV.** de co. euā. hic intelligendi sunt surrexisse angeli: ut et staret videretur: sicut lucas eos visos esse commemorat. **AV.** super iohā. Sed hora iam venerat qua id quod nuntiatur quodammodo fuerat ab angelis flere prohibentibus: gaudium succederet silentio. vnde sequitur: Hec cum dixisset conuersa est retrosum. **CHR.** Sed quare ad angelos loquens et nondum ab eis aliquid audiens conuertitur retrosum? Mihi videtur quod hec ea dicente: christus post ea apparuit: et angeli considerantes dominatores: et figura et inspectione et motu confestim viderunt quam dominum viderunt: et hoc est quod mulierem conuertit retrosum fecit. **GRE.** Notandum etiam quod maria que adhuc de domini resurrectione dubitabat conuersa retrosum est ut videret iesum: quia videlicet per eadem dubitationem suam quasi tergum in domini facie miserat quem surrexisse minime credebatur. Sed quia amabat et dubitabat: videbat et non agnoscebat eum. vnde sequitur: Et vidit iesum stantem et non sciebat quia iesus esset. **CHRY.** Angelis. n. ut dominatores apparuit: mulieri vero non ita ne ea extrema visum stupefaceret. non enim oportebat eam repetere ad excelsa reducere: sed paulatim. Sequitur: Dicit ei iesus. Mulier quid ploras? que queris? **GRE.** Interrogat doloris causa: ut augeat desiderium quatenus cum nominaret quem quereret: in amore eius arderet estuaret. **CHRY.** Et quia cōi figura apparuit: estimauit eum hozmulanum esse. vnde sequitur: Illa estimans quod hozmulanus esset: dicit ei: Domine si tu sustulisti eum dicito mihi ubi posuisti eum: ut ego eum tollam. hoc est: si propter timorem iudeorum leuasti eum dicito mihi et ego eum accipiam. **THE.**

Timebat enim ne iudei et corpori isseueret exanimi: et ideo volebat in alio loco incognito illud transponere. **GRE.** Foris autem nec errando nec mulier erravit quod iesus hortulanum credidit: an non ei spiritualiter hortulanus erat quoniam ei pectore per amoris sui vim semina virtutum virginitatis plantabat. Sed quid est quod visio eo quod hortulanum credidit: cui nec dum dixerat quod querebat autem. Dicit si tu sustulisti eum: Sed vis amoris hoc agere solet in animo: ut quod ipse semper cogitat: nullum alium credat ignorare. Postquam autem ea dicitur eum vocabulo appellavit ex seculo: et agnuit non est: vocat ex nomine. Unde sequitur: Dicit ei iesus. Maria. ac si dicat: Recognosce eum a quo recognoscis. Maria ergo quod vocatur ex nomine recognoscit auctorem: quod ipse erat quod querebat exteri: et ipse quod ea interioris ut querebat docebat. Unde sequitur: Conversa illa dicit ei: Rabboni quod dicitur magister. **CHRY.** Sicut enim iudeis quoniam immaniter erat et prius ita: et loquens cum volebat seipsam notum faciebat. Qualiter autem conversa dicit cum christus ad ea loqueretur. Mihi videtur quod dicente ea: Ubi posuisti eum: conversa est ad angelos ut interrogaret: cur stupescitis eum. Deinde christus vocat ea convertit ea ad seipsum: et per vocem manifestum seipsam fecit. **AV.** Uel quod prius conversa corpore quod non erat putavit: nunc corde conversa quod erat agnovit. Nemo autem calumnie mulierem quod hortulanum dixerit dicitur et iesus magister. ibi enim honorabat hominem a quo beneficium postulabat. hic recolebat doctorem: a quo discernere humana et divina disciebat. Alter ergo dum dixit: Sustulerunt enim meum. aliter autem: Dicit si tu sustulisti eum. **GRE.** Iam vero ab evangelista non subdit quod mulier fecit: sed ex eo inquit quod audiuit. Sequitur: Dicit ei iesus: Noli me tangere. In his namque verbis ostendit quod maria apostoli voluit eius vestigia quod recognovit. Sed cur tamen non debeat ratio quod addit cum subiungit: Non dum enim. ascendit ad patrem. **AV.** Sed si istas in terra non tangit: sed in celo quo ab homine tangit: quod ea antequam ascenderet discipulis suis se ostulit tangendum dicens: Palpate et videte: quod spiritus carne et ossa non habet: ut lucas testatur. Quis autem sit absurdus ut ostendat cum a discipulis quidem antequam ascendisset ad patrem: se voluisse tangi: a mulieribus autem noluisse: nisi cum ascendisset ad patrem. Sed leguntur et femine post resurrectionem antequam ad patrem ascenderet tetigisse iesum: in quibus erat etiam ipsa maria magdalena: narrante mattheo. Aut ergo hoc sic dicitur: et in illa femina figuraret ecclesia de gentibus: quod in christum non credidit: nisi cum ascendisset ad patrem: aut sic in se credi voluit iesus: hoc est sic se spiritualiter tangi quod ipse et pater unus sunt. Et quippe in intimis sensibus quodammodo ascendit ad patrem qui sic in eo profecerit ut patri agnoscat equalitatem. Quis autem hoc non carnaliter adhuc in eum credebatur: quod sicut hodie fletus. **AV.** I. de tri. Tactum autem tangit fine facit notionis: Iam quod nolebat in eo esse finem interius cordis in se: ut hoc quod videbatur nimis putaret. **CHRY.** Uel aliter: Volebat hec mulier adhuc cum christo esse: sicut et ante passionem: et per gaudium nihil magni excoquebat: quoniam caro christi molto melioris facta fuerat resurgendo. Ab hac ergo intelligentia ea abduces dicit: Noli me tangere: ut cum multa reverentia ei loquatur. Unde nec discipulis apparet de reliquo: cum eis conversans: ut reuerenti ei antedat dicens: Non dum enim. ascendit ostendit quoniam illuc properat et festinat. Eum autem qui illuc debet abire: et non ultra cum hominibus conversari non oportebat cum eadem videre mente qua et ante. et hoc manifestat consequenter dicens. Uade autem. ad fratres meos et dic eis: Amen. ad patrem meum et pa. ve. deum meum et deum vestrum. **HIL.** A. xi. de tri. Inter ceteras impietates suas et hoc dictum dum vult solent heretici: ut per id quod pater et pater eorum est: et deus et deus eorum est in natura dei non sit: sed in forma dei manens forma servi assumpsit. Et cum hoc ad homines in servi forma christus iesus loquatur non ambigit quod pater sibi in ceteris sit ex ea parte qua homo est: et deus sibi ut cunctis sit ex ea natura quod servus est. Denique hunc cunctis sermonem cepit dicens: Uade ad fratres meos fratres autem ex carne sunt deo. Ceterum unigenitus deus.

sine fratribus. **AV.** Uel aliter: Non alii patrem nostrum. sed patrem meum et patrem vestrum. aliter ergo mentis aliter vestris natura meum: gratia vestris. Neque dixit deum nostrum: sed deum meum: sub quo ego homo et deum vestrum: inter quos et ipsum mediator sum. **AV.** de con. eu. Tunc ergo egressa est a monumento: hoc est ab illo loco ubi erat horum spaciis ante lapidem effossus: et cum illa alie quas secundum marcum intraserat ire mori et pauor: et nemini. aliorum quicquam dicebant. Unde hic dicitur: Venit maria magdalene annuncians discipulis: quia vidi dominum: et hec dixit mihi. **GRE.** Ecce humiliter generis culpa ibi absconditur unde processit. quia enim in paradiso mulier viro propinavit mortem: a sepulchro mulier viro annuntiavit vitam: et dicta sui viuificationis narrat: que mortis serpenti verba narrauerat. **AV.** de con. eu. Dum autem cum alijs veniret: tunc secundum mattheum occurrit illis iesus dicens: Aue. Sic ergo colligitur angelorum colloquutionem bis numero eas habuisse ventientes ad monumentum: et etiam ipsius domini. semel. quando maria hortulanum putavit: et iterum cum eis occurrit in via ut eas repetitione firmaret. et sic venit maria magdalene annuncians discipulis: non solum ipsa sed et alie quas lucas commemorat. **BED.** Myrice autem maria que interpretatur dominica illuminata: illuminata triplex: seu triplex maris: significat ecclesiam que magdalena. i. iherosolymensis dicitur. nam magdalon grece latine turris dicitur: propter illud quod dicitur in psalmo: factus est mihi turris fortitudinis. In eo autem quod hec mulier discipulis christum resurrexisse nuntiavit: omnes monentur maxime quibus est commissum predicandi officium ut si quid ei celitus reuelatum fuerit: studiose proximis propinet. **Cum ergo sero esset die illo una sabbatorum et fores essent clause ubi erant discipuli congregati propter metum iudeorum: venit iesus et stetit in medio: et dixit eis: Pax vobis. Et cum hoc dixisset ostendit eis manus et pedes. Causa sunt ergo discipuli viso domino. Dixit ergo eis iterum: Pax vobis. Sicut misit me pater: et ego mitto vos. Hec cum dixisset: insufflauit: et dixit eis: Accipite spiritum sanctum. Quorum remiseritis peccata remittuntur eis: et quorum remoueritis retenta sunt. Thomas autem unus ex duodecim qui dicitur didymus non erat cum eis quando venit iesus. Dixerunt ergo ei alij discipuli: Vidimus dominum. Ille autem dixit eis: Nisi videro in manibus eius fixuram clauorum et mittam digitum meum in loco clauorum: et mittam manum meam in latus eius non credam. **CHRY.** Audientes discipuli quod maria annuntiavit consequens erat ut aut discrediderent: aut credentes dolerent quoniam eos non reputavit dignos sua visione. Hoc igitur cogitantes: neque per unam diem dimisit pertransire sed ex eo quod sciebant iam suscitatum esse: videre si etiam et tunc diem existentibus cum sero factum esset ipsis assitit. Unde dicitur: Cum ergo se. esset die illo una sabbata. et fores essent clause: ubi erant discipuli congregati propter metum iudeorum: quorum metu fuerant prius dispersi. Venit iesus et stetit in medio. Ideo autem sero apparuit: quia consequens erat tunc maxime eos timidos esse. **THE.** Uel quia prestolabatur ut omnes conuenirent. Ostia vero clausa ut ostendat: quod eodem modo resurrexit adiacente lapide super monumentum. **AV.** in ser. pasch. Non nulli autem de hac re ita mouentur: ut pene periclitentur asserentes contra miracula diuina iudicia rationum suarum. Sic enim disputant: Si corpus erat: si hoc surrexit de sepulchro quod pepedit in ligno**

Quomodo per ostia clausa intrare potuit. Si comprehēdis modū: non ē miraculū. vñ dicitur ratio: ubi ē fidei edificatio. **AV.** super iōan. **Molī** quidē cor: poris vbi diuinitas erat ostia clausa non obstitērūt. Ille quippe nō eis apertis intrare potuit quo nascēte virginitas matris iūto lata permāsīt. **CHRY.** Sed mirabile ē qualiter pban tasma eū nō estimārūt: sed hoc fuit: qz mulier puectiens in eis multā fidē operata est. Sed et ipse per visū manifestū se eis ostēdit: et voce eoz fluctuātē mētē firmavit. vñde sequitur: Et dixit eis: Pax vobis. i. ne tumultuemini. In quo et cōmēmorat verbū quod ante crucē dixerat: Pacē meā do vobis: et rursus In me pacē habebitis. **GRE.** Et qz ad illud corpus quod videri poterat fides intuentiū dubitabat: ostēdit eis pñnis manū et latus. vñde sequitur: Et cū hoc dixisset: ostēdit eis manus et lat. Clauī enim manū fixerāt: lancea latū aperuerat. ibi ad dubitādū cor da sanāda: vulnerū sūt seruata vestigia. **CHRY.** Et qz ante crucē eis dixerat: Iterū videbo vos et gaudebit cor vestrū. hoc ope implētur. vñde sequit: Gausi sunt discipuli viso dño. **AV.** xij. de cl. dei. Claritas qua iusti fulgebūt sicut sol i regno pñis sūt: in xpī corpore cuz resurrexit ab oculis discipulorū poti⁹ abscondita fuisse qz defuisse credēda ē. nō enī ea ferret humanū atqz infirmū aspect⁹ qñ ille a suis ita debet attendi vt posset agnosci. **CHR.** Vniuersa autē hec eos ad fidē certissimā inducebāt: qz vero pñliū iexpugnabile habebāt ad iudeos: rursus eis pacē annunciat. vñ sequitur: Dixit eis ergo iterū: Pax vobis. **BED.** Iteratio cōfirmatio ē: sive iō repetit: qz gemina ē vñ cha ritatis vel qz ipse ē qz fecit vtraqz vñ. **CHRY.** Simul quoqz demonstrat crucis efficaciam: per quāz soluit omnia tristitia et cōtulit oīa bona: et hoc ē pax. mulierib⁹ autē sup̄a annūciatū ē gaudiū: qz in tristitia illud gen⁹ erat: et hāc suscepit maledictionē dicēte dño: In dolore paries. qz ergo vniuersa phibētia sunt destructa: et directā sūt oīa de reliquo subdit: Sicut misit me pater: et ego mitto vos. **GRE.** pñ quidē filiū misit: qui hūc pro redēptione generis hūa ni incarnari cōstituit. Itaqz dicit: Sicut misit me pater et ego mitto vos. i. ea charitate vos diligo: cū iter scandalū persecutozē mitto: qz me charitate pater diligit: quē venie ad tolerādas passiones fecit. **AV.** Equale autē pñ filiorū nouim⁹: s3 h vba mediatoris agnosim⁹. **Meditū** qppe se ostēdit dicēdo: Ille me et ego vos. **CHRY.** Sic igit eleua uit eoz animū et ab his qz fecā sūt et a dignitate mittētis: et nō adhuc deprecatio ad patrē sit: sed sua auctoritate dat eis virtutē. vñ sequitur: Hec cū dixisset: insufflauit et dixit eis: Accipite spiritūs sanctū. **AV.** ix. de tri. flat⁹ ergo ille corpore⁹ substantia spūscī nō fuit: s3 demonstratio per congruā significationē nō tm apz: s3 et a filio pcedere spūm sanctū. Quis. n. de mētissim⁹ diceret aliū fuisse spūm quē sufflas dedit: et aliū quē post ascensionē suā misit. **GRE.** Cur autē pñ in terra discipulis dat: postmodum de celo mittitur: nisi qz duo sūt precepta charitatis: dilectio vide licet dei: et dilectio pximi. in terra dat spūs: vt diligatur proximus. ex celo datur spūs: vt diligat deus. sicut ergo vna ē charitas: et duo precepta: ita vñ ē spūs et duo data pñ a cōstitēte dño in terra: postmodū dat ex celo: qz proximi amorē dē qualiter pueniri debeat ad amorem dei. **CHR.** Quidā autē dicūt qñ nō spūs dedit: s3 aptos eos ad susceptionē spiritus per insufflationē pstruxit. Si enim angelū vidēs daniel excessum mētis passus ē: quid infabīle illā gratiā suscipiētes passi eēt nisi discipulos suos pñmit⁹ instruxisset: Nequaquā autē quis peccabit dicē tunc suscepisse eos quādā prātē spūalis gratie: nō vt mor tuos suscitēt: et miracula faciāt: s3 vt dimittant peccata. vñ sequitur: Quoz remi. pec. remi. eis: et quo. reuina. retē. sūt eis. **AV.** Ecclesie charitas qz spūscūz diffūdīt i cordi bus nrīs pñcipū suoz peccata dimittit. eoz autē qui non sunt ei⁹ pñcipēs tener. iō postqz dixit: Accipite spūm scūz continuo de peccatozū remissione et retentione subiēct.

GRE. Sciēdū vero ē qz hi qui pñ spūm scūz habuerūt vt et ipsi inocētes viuerent: et in predicatione quibuscūqz pō descent: itcirco hunc post resurrectionē dñi patenter acceperunt: vt pōdesse non paucis sed pluribus possent. **Li** ber ergo intueri illi discipuli ad tanta onera hūilitatis vocati ad quantū culmē glorie sint pducti. Ecce nō solū de seipsis securi sunt: s3 et pñcipatū supni iudicij sortitūtur vt vice dei quibuscūdam peccata retineat: quibuscūqz vero relaxent: hōz nūc ecclesia epi locū tenēt: et soluēdi ac ligā di auctoritatem suscipiunt: qui gradū regiminis sortiunt. Grādis honor: sed graue pondus istius ē honoris. **Dux** quippe est vt qui nescit tenere moderamina vite sue iudez fiat vite aliene. **CHRY.** Sacerdos. n. rñ pñā bene di spēsauerit vita: alioz vñ nō cū diligētia cura habuerit cū permissiois in gebennā vadit. Sciētes igit periculi magnitudinē: multa tribuite eis deuotionē: et si nō valde nobi les fuerint: non aut iustum est ab his qui in pñcipatu subiciūtur iudicari: et si vita eoz fuerit valde detractabilis: i nullo ledens in his que sunt eis cōmissa a deo. non enim sacerdos: sed neqz angelus aut archangelus operari aliquid potest in his que sunt data a deo. Sed pater et filius et spūscūz oīa dispēsant. Sacerdos autē suā linguā et manū tribuit. nō enī iustū eēt vt propter alteri⁹ malitiaz circa symbola nostre salutis ledi eos qz ad fidē veniūt. **Dubus** autē discipulis congregatis solus thomas deficiebat a dē spersione qz ita facta erat. vñ dī. **Thomas** aut vñ ex duo decim qz dicit didym⁹ nō erat cū eis quando venit iesus. **ALCVI.** Didymus grece latine gemin⁹: ppter vñbium cor in credendo: thomas abyssus qz altitudinē diuinitatis certa fide penetrat. **GRE.** Non aut casu gestus est vt electus ille discipulus tūc decesset. **Egit** nāqz mirō mō superna clementia vt discipulus dubitans dñi magistro suo vulnera palparet carnis: in nobis vulnera sanaret infidelitatis. Plus enim nobis infidelitas thome ad fidem qz fides credentiū discipulorū profuit: qz dñ ille ad fidem palmando reducit: nra mēs oī dubitatione postposita i fide solidatur. **BED.** Querī aut potest quare hic euangelista tunc thoma defuisse dicat cū lucas scribat qz duo discipuli euntes in Emmaus reuersi in hierusalē inuenerūt vñdecim congregatos: sed datur intelligi quoddam fuisse interuallum qz ad horā thomas egressus sit: et iesus veniens in medio eoz stetit. **CHRY.** Sicut autē simplicit⁹ et qualitercūqz credere facilitas ē: ita multum inuestigare ē grossissime mentis: et propter hoc thomas accusatur **Apostolis** enim dicentib⁹: qñ vidimus dñm nō credidit non tm illis discredēs: quātū reputās impossibīle eē. vñde sequitur. Dixerūt ergo ei alij discipuli: vidim⁹ dominum. Ille autē dixit eis: Nisi videro in manib⁹ eius fixuram clauorū: et mittā digitū meū in locū clauorum: et mittā manū meā i lat⁹ ei⁹ nō credā. **Alis.** n. grossioz existēs eaz que est per sensum grossissimū. s. tactū querebat fidem et neqz oculis credebatur. vñ nō sufficere ei dicere: Nisi videro s3 ad didit. Et misero digitū rē.

Et post dies octo iterum erant discipuli eius intus et thomas cū eis. Venit iesus ianuis clausis et stetit in medio et dixit eis. Pax vobis. Deinde dicit thome: Infer digitū tuū huc: et vide manus meas: et affer manū tuā: et mitte in latus meū: et noli esse incredulus sed fidelis. Respondit thomas et dixit: Dominus meus et deus meus. Dicit ei iesus: Quia vidisti me thoma credidisti: beati q nō viderunt et crediderunt. Multa qdē et alia signa fecit iesus in conspectu discipulorū suoz que nō sunt scripta in libro hoc. Hec autē scripta sūt vt credatis: quia iesus est filius dei: et vt credentes vitā habeatis in nomine eius.

CHRY. Considera dominatores clementia: qualiter et pro vna aia ostendit seipsum vulnera habentem et accedit ut saluet vnu: et numeris discipuli annunciantes digni erant fide et ipse promittens. Sed in q2 solus thomas quesivit: ne q3 hoc cu priuauit christus: no aut statim ei apparet: sed post dies octo: vt in medio a discipulis admonit? accendatur in maius desideriu et fidelio: fieret in futurum. vnde dicit: Et post dies octo iteru erant discipuli eius inmis et thomas cu eis. Venit iesus ianuis clausis: et stetit in medio: et dixit: Pax vobis. **AV.** in ser. pas. Queris a me et dices: si per ostia clausa irauit: vbi e corporis modus: et ego respondeo: si super mare ambulauit: vbi e corporis pondus: sed fecit illud dñs tanq dñs: nuquid igitur quia resurrexit desinit ee dominus. **CHRY.** Stat itaq iesus et no expectat a thoma interrogari: sed vt ostendat quoni am cu loquebat ad condiscipulos aderat: eisdem verbis vsus est. Et primo quidem increpat vel iproperat. vnde sequitur: Deinde dicit thome: infer digitum tuu huc: et vide manus meas: et asser manu tua: et mitte in latus meum. secundo aut erudit dicens: Et noluisse incredulus sed fidelis. vnde qm infidelitatis erat abiguitas: anteq spiritus sanctus acciperet: postea aut no: sed firmi erant de reliquo. Dignu aut est: querere qualiter corpus incorruptibile typos habebat clauoru: sed ne tumultuaret: eodeseensionis. n. erat vt discerneret: quonia ipse erat qui crucifixus fuerat. **AV.** de symbolo: Posset aut si vellet de corpore suscitato et clarificato homine macula cuiuslibet et cicatriceis abstergere. sz sciebat quare cicatrices in suo corpore reseruaret. Sicut enim demonstrauit thome non credenti nisi tangeret et videret: ita et inimicis suis vulnera demonstraturus est sua no q eis dicat sicut thome: Quia vidisti credidisti: sed vt conuincas eos veritas dicat: Ecce hominem que crucifixus: videtis vulnera que infirmitas: agnosceitis latus qd pungistis: qm per vos et propter vos apertu e: nec tamen intrare voluistis. **AV.** xlii. de ci. oci. Nescio autem quo modo etiaz sic afficiuntur amore martyru beatoru: vt velimus in illo rego in coru corporib? videre vulnerum cicatrices que pro christi noie pertulerunt: et fortasse videbimus. no. n. deformitas in eis: sed dignitas erit: et quedaz quils in corpore non corporis sed virtutis pulchritudo fulgebit. nec ideo m si aliqua martyribus apurata et ablata sunt mebra: sine ipsis mebris in resurrectione erunt mortuoru: quibus dictu e: Capillus capitis vestri no peribit. Sed si hoc decebit in illo nouo seculo: vt indicia gloriosoru vulnerum in illa inuolati carne cernant vbi mebra vt precciderent percussa vel secca sunt ibi cicatrices: sed tamen eisd mebris redditis no perditis apparebunt. Quauis igitur oia que acciderat corpori vicia tunc no erunt: no snt tamen appellada vicia: sed virtutis indicia. **GRE.** in bo. Palpada autem carne domini prebuit qua clausis ianuis introduxit: qua in re duo mira et iuxta humanam rationem valde sibi contraria ostendit: ou post resurrectione corp suum et incorruptibile: et tamen palpabile demonstrauit. Nam et corrupti necesse est quod palpatur: et palpari non potest quod non corrumpitur: et incorruptibilem se ergo et palpabilem demonstrauit: vt profecto post resurrectionem esse ostenderetur corpus suum et eiusdem nature et alterius glorie. **GRE.** xlii. moza. Corpus etiam nostrum in illa resurrectionis gloria erit quidez subtile per effectum spiritualis potetie: sz palpabile p veritate nature. No aut sicut euticius scripsit ipalpabile: et veta aereq subtilius. **AV.** Videbat aut thomas tangebatur homine: et cofitebatur deum que no videbat neq tangebatur: sz per hoc qd videbat atq tangebatur: illud ia remota dubitatione credebat. vñ sequit: Rndit thomas: et dixit ei: Dñs me? et deus me? **THE.** Qui pri infidelis fuerat: post lateris tactu optinu se theologu ostedit. Na duplicem naturam vnicuq hypothesim christi edisseruit. dicendo. n. Dñs me? humanam naturam: dicendo vero deus meus: diuinam confessus e: et vnus et

eundem deum et dñs. Sequitur: Dicit ei iesus: Quia vidisti me credidisti. **AV.** Non ait teigisti me sed vidisti me qm generalis quodammodo e sensus visus. na et per quattuor alios sensus notari solet velut cu dicim? Audi et vide q bene sonet: olfac et vide q bene oleat: gusta et vide q bene sapiat: tange et vide q bene caleat. vnde et hic dñs dicit Infer digitu tuu huc et vide manus meas. Quid aliud ait q tange et vide: nec m ille oculos habebat i digito: ergo si ut intucendo sine etiaz tangendo hinc ait: Quia vidisti me credidisti: quauis dici possit no ausu fuisse discipulu tangere cu se offerret ille tangendu. **GRE.** Sed. cu apostolus dicat fides e substantia sperandarum rerum argumentum no apparentium: profecto liquet: quia que apparet: ia fides non habent: sed agitione. Dum ergo vidit thomas: cum palpauit: cur ei dicitur: Quia vidisti me credidisti. sed aliud vidit: aliud credidit: homine vidit: et deum confessus est. Lrificat aut valde quod sequitur: Beati qui non viderunt et crediderunt. In qua sententia nos specialiter significati sumus: qui cum que carne non vidim? mente retinem? si m fide nra opib? sequimur. Ille. n. vere credit: qui exerceat opado qd credit. **AV.** Preterit aut tps vsus e verbis tanq ille q id qd erat futurum in sua nouerat: predestinatione ia factu. **CHRY.** Cu q aliq nunc dixerit: Utina in te possit illis fuisse: et vidisset xpm miracula faciente excoget: Beati q no viderunt et crediderunt. **THE.** Exprimunt et hic discipulos q nec plagas clauoru nec lai palantes crediderunt. **CHRY.** Quia vero ioanes pauciora alijs euangelistis dixerat subiugit. Multa qd et alia signa fecit iesus: et cōspectu discipulor. suos: que no snt scripta i libro hoc: sed nec aliq oia dixerunt: sed que erat sufficientia attrahere ad fide audientes. Vbi aut videtur hic dicere ea q post resurrectione sunt signa: et ideo dicit in conspectu discipuloru suorum cu qb? solus post resurrectione cōuersatus e. o cūde vt discas qm no solu discipuloru gra signa fiebat: induxit: hec aut scripta sunt vt credatis q iesus e christus filius dei: cōiter ad humanam naturam loquens: et vt ostendat qm no illi q credit: sed nobis ipsis vtile e credere subdit: Et vt credēs vitam habeatis in nomine eius. i. per iesum: ipse aut e vita. **CA. XXI.**

OSTEa manifestauit se iteruz iesus ad mare tyberiadis. Manifestauit aut sic: Erant simul simon petrus et thomas q dicitur didymus et nathanad qui erat a chana galilee: et filij zebedei et alij ex discipulis eius duo. Dicit ei simon petrus: Vado piscari. Dicit ei: Venimus et nos tecu. Et exierunt et ascenderunt in nauis: et illa nocte nihil prendiderunt. Mane aut factu stetit iesus i litore: non tamen cognouerunt discipuli: quia iesus e. Dicit ergo eis iesus: Pueri: nuquid pulmentariu habetis? Respondeit ei: No. Dicit eis: Mittite i dextram nauis i rbete: et inuenietis. Miserunt ergo et itaz no valebant illud trahere pre multitudine pisciu: Dicit ergo discipulus ille que diligebat iesus petro: Dominus e. Simon petrus cu audisset qz dñs est tunica succinxit se. Erat enim nudus et misit se i mare. Alij aut discipuli nauigio venerunt. No. n. longe erant a terra: sed quasi cubitis ducentis trahentes rbete pisciu. Et ergo descenderunt in terram: viderunt priuas positas et pisce superpositu et panem. Dicit eis iesus: Afferte de piscib? quos pēdidistis nunc. Ascendit simo petrus et traxit rbete i terram plenu magnis piscib? cēuagñgitatib?. Et cu tanti eunt: